Una excursió de la Renaixença

Surt a la llum un text del 1883 de l'intel·lectual banyolí Pere Alsius, que s'ha conservat fins ara a l'arxiu de la família

El cèlebre farmacèutic i prehistoriador hi explica una sortida a peu entre Banyoles i Esponellà

Alsius, tercer per l'esquerra, en una foto a la d cada de 1880 en qu tamb surten Hostench i Boschmonar. Foto: ARXIU COMARCAL PDE / FONS HOSTENCH.

La recerca sobre la figura del farmacèutic, prehistoriador i intel·lectual banyolí de la Renaixença Pere Alsius, arran de dedicar-li l'última edició del Col·loqui de Tardor, ha permès la difusió d'un text inèdit escrit per aquell home polifacètic el 1883, en què descriu una excursió a peu entre Banyoles i Esponellà. El catedràtic de prehistòria Narcís Soler va trobar el document a l'arxiu de la família, el va copiar i el va cedir a l'investigador local Miquel Rustullet. Aquest estudiós del patrimoni del Pla de l'Estany ha analitzat el text i l'ha traslladat a un article (que es publicarà en el pròxim número de Revista de Banyoles) amb comentaris propis que contextualitzen les paraules de l'autor. Alsius va fer l'excursió en companyia de dos banyolins més, Esteve Boschmonar i Joaquim Hostench. Van sortir de la vila per la carretera del cementiri (un recinte que aquells homes no van poder veure perquè no el van construir fins al 1913) per dirigir-se al puig de Sant Martirià, que Alsius anomena puig del Convent Vell, que era com se'l coneixia en l'antiguitat, en referència a la comunitat servita que hi havia tingut la seu. La següent parada comentada seria a la platja d'Espolla, de la qual comenta la bellesa. No parla dels populars triops perquè aquest singular crustaci encara no s'havia descobert. Tampoc esmenta el camp d'aviació del pla de Martís, ja que el van construir amb motiu de la guerra del 1936. En canvi sí que ha arribat fins als nostres dies el petit pont medieval i la creu d'Espolla (la van fer malbé durant la guerra però es va restituir posteriorment). “Esta hermosa creu se presenta perfectament orientada; en la cara que mira a sol ixent hi està clavat amb els tres claus lo Sant Crist i en l'enfront oposat es veu una hermosa Verge...”, va deixar escrit Alsius, 30 anys abans que es dictessin les normes ortogràfiques del català. Al cap d'una estona els tres homes van poder contemplar el saltant d'Espolla. Alsius diu que baixava ple: “Un cabalós reg de més de dos moles d'aigua.” Rustullet aclareix que una mola equivalia a la quantitat d'aigua necessària per moure una mola de molí. La següent fita és la creu d'Esponellà (o del baró), després passen pel castell (ja estava en ruïnes) i arriben al poble, que a l'autor no li causa una sensació gaire bona: “A part d'un curt número de cases regulars totes los restants presenten pobre aspecte no mancant-hi algunes de mig enrunades.” Segueixen cap al pont, aleshores destruït, perquè encara no havien reparat la voladura que el 1794 va fer l'exèrcit espanyol. Des d'allà van resseguir el riu fins a la singular església troglodita de Sant Miquel de la Roca, establerta en una balma, al peu d'una cinglera. En aquest punt van posar fi a l'excursió i al relat, un clar exemple de l'esperit i el llenguatge de la gent de la Renaixença, fa notar Rustullet.

Publicat a:
-El Punt Avui. Comarques Gironines 14-02-2016 Pàgina 16

Font del document:
http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/941194-una-excursio-de-la-renaixenca.html?piwik_campaig

n=rss&piwik_kwd=nacional&utm_source=rss&utm_medium=nacional&utm_campaign=rss&f=El+Punt+Avui